

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 20 K,
za dijake 12 K.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Cerkvenoglasbena liturgika.

Fr. Ferjančič.

(Dalje.)

III. Blagoslov z Najsvetejšim.

Organist in pevski zbor se morata še posebno potruditi, da dostojno počastita presveto Rešnje Telo, kadar je javno izpostavljeno in zlasti kadar se daje z njim blagoslov. Tu naj bi jima bile pred očmi besede iz sekvence „Lauda Sion“ sv. Tomaža Akvinskega: „Quantum potes, tantum aude: quia major omni laude, nec laudare sufficis“ Po naše bi rekli: „Kolikor moreš, toliko se potruj, kajti (Najsvetejše) presega vso hvalo in nikdar ga ne moreš dovolj počastiti“. V tem oziru torej se je treba varovati vsake površnosti in lahkomišljenosti; izbirati je treba, kar je najprikladnejše in kar najbolj ustreza predpisom in želji sv. Cerkve.

V prvih časih krščanstva sploh ni bilo v navadi slovesno izpostavljanje Najsvetejšega. Še le ko so se začeli pojavljati razni krivoverci, ki so začeli tajiti pričujočnost Jezusovo v presvetem Zakramentu, je polagoma prišlo v navado čedalje pogostneje izpostavljanje presvetega Rešnjega Tlesa, zlasti od protestantovske dobe sem, torej od 15. in 16. stoletja dalje. Po takem pogostem izpostavljanju Najsvetejšega naj bi se verniki nasproti krivovercem, ki so zavrgli češčenje presvetega Zakramenta, še toliko bolj potrjevali v živi veri v pričujočnost Jezusovo v presveti evharistiji.

Ob izpostavljanju Najsvetejšega se smejo peti evharistične pesmi v domačem jeziku; ravno tako pred in po navadnem blagoslovu z Najsvetejšim. Pri slovesnem blagoslovu po rimskem obredu pa se mora peti „*Tantum ergo*“ in „*Genitori*“ v latinskem jeziku. To sta zadnji dve kitici znane latinske himne „*Pange lingua*“ Ker se ti dve kitici tolikrat pojeta, mora pač njun pomen biti dobro znan pevovodji in pevcem. Zato naj sledé tu oni dve kitici z natančno, dobesedno slovensko prestavo.

Tantum ergo Sacraméntum
venerémur cernui,
et antiquum documéntum

Tako veliko torej Skrivnost
počastimo upognjeni,
in stara predpoda

novo cedat ritui:
praestet fides supplementum
sensuum defectui

Genitori Genitôque
laus et jubilatio,
salus, honor, virtus quoque,
sit et benedictio.
Procedenti ab utroque
compar sit laudatio.
Amen.

novemu naj se umakne obredu:
podeli naj vera nadomestilo
čutov pomanjklivosti.¹

Očetu in Sinu
hvala in poveličanje,
pozdrav, čast in moč,
bodi (jima) tudi blagoslov!
Izhajajočemu iz obeh (t. j. Sv. Duhu)
enaka bodi hvala!
Amen. (Naj se tako zgodi!)

Praviloma se deli blagoslov z Najsvetejšim vselej samo enkrat in sicer ob koncu svetega opravila, preden se monštranca postavi zopet v tabernakelj. D: se pri istem sv. opravilu daje dvakrat blagoslov, namreč v začetku in ob koncu, se ponekod to trpi, toda samo tamkaj, kjer imajo za to izrečno dovoljenje od svete stolice, kakor n. pr. v solnograški nadškofiji.

Za našo škofijo določuje druga ljubljanska sinoda (str. 36), da se blagoslov z Najsvetejšim deli ob koncu pobožnosti ali sv. maše, in sicer o večjih slovesnostih po rimskem obredu („ritu romano“), pri manjših slovesnostih pa potem ko se je odpela kitica na čast sv. Rešnjemu Telesu v domačem jeziku. Neko izjemo dopušča ali trpi sinoda le pri sv. maši o praznikih prvega reda in pri slovesnostih, ki imajo znak prvega reda, kakor so na pr. nove maše, jubileji, inštalacija novega župnika. V omenjenih slučajih se sme pri istem sv. opravilu dvakrat podeliti blagoslov z Nasvetejšim, namreč pred in po službi božji, in sicer na ta način: celebrant intonira „Tantum ergo“, oziroma „Genitori“, pevski zbor izpoje kitico, na to pa, ko omolknejo pevci in orgle, se da blagoslov. Docela prepovedano pa je, dati blagoslov sredi kitice. Vendar ker se ta način dvojnega blagoslova pri istem sv. opravilu samo tolerira ali trpi, se marsikje tega dovoljenja ne poslužujejo, temveč se vseskozi držé rimskega obreda z enim samim blagoslovom, kar se tudi najbolj ujema z željo sv. Cerkve.

Po rimskem obredu poje pevski zbor pred blagoslovom zapored „Tantum ergo“ in „Genitori“.² Mašnik kleči med tem na spodnji oltarni stopnici. Ko prične pevski zbor peti „Tantum ergo“, se globoko prikloni ter ostane tako vključno do besedi „venerémur cernui“. Ob pričetku speva „Genitori“ vloži incenz v kadilnico ter trikrat pokadi Najsvetejše. Po končanem spevu zapoje kleče verzikelj: „Panem de coelo praestitisti eis“ („Kruh iz nebes si jim podelil“). Zbor odgovori v istem tofû: „Omne delectamentum in se habentem“. (Ki ima vso sladkost v sebi“). V velikonočnem času, to je od velike noči do vštete sobote opoldne pred praznikom sv. Trojice, in v celi osmini praznika sv. Rešnjega Telesa se temu verzikeljnu in odgovoru prideva „alleluja“. Na to poje mašnik stoječ oracijo na

¹ Z drugimi besedami: Vera naj nadomesti, česar čuti n emorejo doseči.

² „Amen“ ob koncu speva „Genitori“ spada k himni in se zato ne sme opustiti. Ako bi ga pri kaki kompoziciji ne bilo, naj se pridene n. pr. „tono recto“.

časť sv. Rešnjemu Telesu; pevski zbor odgovori ob koncu oracije: „Amen“, t. j. naj se tako zgodi. Potem podeli mašnik blagoslov z Najsvetejšim. Ogrnjen je tedaj mašnik z belim velumom v znamenje ponižnosti in velikega spoštovanja do presvetega Zakramenta; obenem kaže to, da pri blagoslovu mašnik nekako izgine ter Kristus sam blagoslavlja vernike.

Med blagoslovom samim se nikoli ne sme peti, pač pa bi se smelo po splošnem cerkvenem pravilu narahlo orglati. Naša škofijska okrožnica pa zahteva med blagoslovom popolno tihoto. Piše namreč: „Med povzdigovanjem in *blagoslovom* s svetim Rešnjim Telesom naj vlada sveta tihota. Tako je bila dosedanja navada, tako naj tudi ostane“. Kdor torej po oraciji še nekoliko nalahno preludira, naj neposrednje pred blagoslovom preneha.

Po blagoslovu pojó marsikje „*Laudate Dominum*“, vendar to ni nikjer predpisano. Sme se peti v domačem jeziku kaka pesem na časť sv. Rešnjemu Telesu ali pesem dotičnega praznika ali cerkvenega časa; zadostuje pa tudi sama poigra.

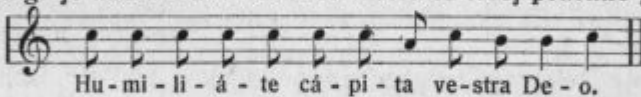
(Dalje prih.)

Lotimo se novih koralnih intonacij in napevov!

Fr. Ferjančič.

(Dalje.)

Zadnjič se je v tem spisu na 53. strani spodaj pri sedanjem napevu za „*Humiliate capita vestra Deo*“ vrnila neljuba tiskovna pomota, ki b utegnila koga zapeljati, da bi dotično mesto napačno pel. Tiskarski škrat namreč je poleg vijolinskega ključa popolnoma po nepotrebnem postavil še „b“, ki pa ga je treba črtati. Dotično mesto se torej pravilno glasi tako-le:

Preidimo sedaj k spevom, ki se pojó ob koncu sv. maše:

Ite missa est. Benedicamus Domino.

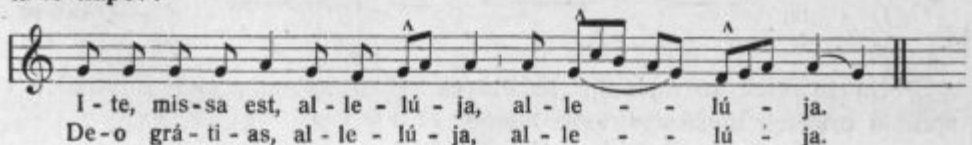
Mašnik, pri slovesnih sv. mašah pa dijakon zapoje ob koncu svete maše brez spremljevanja „*Ite missa est*“, ali — če se je pri sv. maši opustila „*Gloria*“ „*Benedicamus Dómino*“. Pevski zbor odgovarja v istem tonu „*Deo grátias*“.

Tu nas vodi tradicionalni koral zopet na široko polje najrazličnejših napevov za razne praznike in čase cerkvenega leta. V tem oziru smo zopet mnogo bogatejši, nego smo bili preje v dobi medicejskega koral.

Oglejmo si nekoliko natančneje razne te napeve!

I. O velikonočnem času.

Od velikonočne sobote do vštete sobote pred belo nedeljo se poje ta-le napev:

Kakor se takoj vidi, je ta napev enak prejšnjemu po medicjskem koralu. Mala razlika je le na zlogu „lu“ v prvem „alleluja“. Dočim je bila prej na tem zlogu le ena nota, se nahaja sedaj na istem zlogu skupina dveh not, tako imenovani „epiphonus“. Pozor tudi na pravilno poudarjanje zlogov, kajti prej je bilo slišati večinoma napačen poudarek na najvišjem tonu. Pri dvo- in trozložnih skupinah se praviloma poudarja prva nota vsake skupine. Starejši gospodje kaj radi urežejo velikonočni „Ite“ po nekem starem načinu, da na zlogih „mis“ „le“ v prvem „alleluja“ in „lu“ v drugem „alleluja“ pojó malo sekundo navzdol g-fis. Pozor torej na to, da prvi štirje zlogi „I-te mis-sa“ se pojó „tono recto“, na drugih dveh prej omenjenih zlogih „le“ in „lu“ pa se mora petl velika sekunda g-f.

Dijakon naj pazi tudi na to, da bo njegova intonacija v pravilni zvezi s prejšnjim celebrantovim „Dominus vociscum“.

Ako celebrant ne poje visoko, naj dijakon prične velikonočni „Ite“ na istem tonu, kakor je prej mašnik pel. Ako bi pa to za dijakona bilo previsoko, naj prične peti za kvarto nižje od mašnikovega recitativnega tona. To kvarto vdobi, ako od onega recitativnega tona zapoje prve štiri škalsne tone navzdol, na pr. c-h-a-g; na tonu g prične potem peti velikonočni „Ite“. Pri besedi „alleluja“ naj se pravilno povdarja zlog „lu“.

Drugi velikonočni „Ite“ pa se poje od osmine velikonočnega praznika, to je od bele nedelje pa do vštete kvatrne binkoštno sobote. Glasi se tako-le :

Ako poje celebrant visoko, prične dijakon ta „Ite“ lahko za kvinto, sicer pa za veliko sekundo nižje od mašnikovega recitativnega tona. Pričetek melodije si lahko pokliče v spomin, ako se spomni na pričetek narodne himne „Hej Slovenci“, ki se prične z dvojno terco; treba le še pri drugi terci dodati vmesno sekundo.

Ta „Ite missa est“ se poje vse povelikonočne nedelje in ferije, tako tudi binkoštno soboto.

II. O slovesnih praznikih.

Za slovesne praznike („festa solemnia“) imamo sedaj dva napeva, dočim smo imeli v prejšnjih misalih samo enega.

Prvi, nam poprej neznan, „Ite“ se glasi tako-le:

Na pričetek te melodije se človek lahko spomni, ako si pokliče v spomin pričetek bivše avstrijske himne.

Ako celebrant ne poje visoko, lahko prične dijakon ta napev na istem tonu. Ako bi mu bilo pa to previsoko, naj prične v veliki sekundi ali tudi v kvarti nižje.

Drugi napev za slovesne praznike nam je po večini že znan iz medicejskega koralu. Razlika je le malenkostna; glasi se namreč ta napev sedaj tako-le:

Poje naj se precej živahno, lepo vezano in s pravilnimi poudarki. Na pr. v besedi „Missa“ je glavni akcent na zlogu „Mis“, katerega je treba zato krepko poudariti; nasprotno pa stoji na zlogu „sa“ prav rahel, postranski poudarek. Ko gre melodija v nižavo, poj „decrescendo“! Intoniraš najprimerneje eno kvarto višje od recitativnega tona, na katerem zapoje celebrant „Dominus vobiscum“. To kvarto je lahko zadeti, ako si n. pr. na onem recitativnem tonu po tihem zapoješ začetek znane pesmi „Pridi Gorenj'c“ tako-le:

Ako pa poje celebrant visoko, pričneš „Ite“ lahko na istem recitativnem tonu.

Ta dva slovesna „Ite missa est“ se uporabljata sploh za slovesne praznike; le Marijini prazniki imajo poseben napev. Tudi za božič in praznik sv. Rešnjega Telesa služita gorenja dva napeva. Onega določila namreč, ki smo ga imeli v medicejskem koralu, da se o božiču in sv. Rešnjem Telesu poje Marijini „Ite“, ni več.

III. O godovih drugega reda, višje in navadne vrste.

Za praznike drugega reda (duplicia II. classis), za godove višje vrste (duplicia maiora) in godove navadne vrste (duplicia minora) imamo v tradicionalnem koralu za „Ite missa est“ nič manj kot pet napevov, dočim smo imeli v starem misalu samo en napev. Sicer so pete maše o teh godovih dandanes mnogo redkejše, ker se godovi višje in navadne vrste morajo po novejših liturgičnih predpisih umakniti vsaki nedelji, pri nas pa so pete maše večinoma le o zapovedanih praznikih in tu pa tam ob nedeljah.

Prvi napev nam je znan že iz medicejskega koralu; mala razlika je le ob koncu. Glasi se sedaj tako-le:

Intonira se najprimernejše za veliko sekundo višje od mašnikovega recitativnega tona. Ako bi pa mašnik pel zelo visoko, se „Ite“ lahko intonira za malo terco nižje. Zaradi popolnosti hočem tu navesti še nadaljne štiri „Ite“, ki so vsi določeni za „festa duplicia“.

2)
I - te, mis - sa est.
De - o grá - ti - as.

3)
I - te, mis - sa est.
De - o grá - ti - as.

4)
I - te, missa est.
De - o grá - ti - as.

5)
I - te, mis - sa est.
De - o grá - ti - as.

Poslednji „Ite“ je iz znane melodijozne maše „de Angelis“. Ako bi kje peli ono koralno mašo, bi bilo pač najprimernejše. ko bi se pel ta „Ite“, ker se popolnoma vjema z melodijo prvega „Kyrie“ ter bi se tako v celi maši ohranila lepa enotnost.

(Dalje prih.)

Cerkveno ljudsko petje.

Fr. Kimovec.

(Konec).

2. Spoznavanje potrebe in bistva ljudskega petja.

Iz vsega kar smo povedati, sledi, da v velikem delu Slovenije ljudskega petja po cerkvah z redkimi izjemami ni. Pojem o namenih petja in njega velikem etičnem pomenu za službo božjo se je v glavi našega naroda tako čudno zasukal, da imajo ljudje marsikje kar za greh, če med petjem ne molijo rožnega venca ali ne bero iz molitvenikov, ampak poslušajo lepo pesem, ki jim tako v srce sega.

Še bolj pa brez dvoma sega pesem v srce njemu, ki jo sam poje. Zato je treba z vsemi silami delati na to, da se splošno ljudsko petje čim prej zopet uvede.

Razlogi, ki nas k temu nagibajo, so tako važni in nujni, da se morajo vse naše moči strniti in poizkušati izvesti to veliko delo: preroditve oziroma novega poroda slovenskega ljudskega petja v cerkvi.

V to nas v prvi vrsti sili estetika, umetnostno čuvstvovanje in na široki podlagi zasnovano pojmovanje resničnega napredovanja cerkvene glasbe.

Cerkveno ljudsko petje, kakor se ima po namenih in željah in prizadevanju vseh ljubiteljev domače cerkvene glasbe pri nas razviti, mora obsegati dve vrsti petja: enoglasno; zakaj to je najstarejše in se je ohranilo do srede preteklega stoletja.¹ In dokler so vsi ljudje po cerkvah enoglasno peli, smo ljudsko petje imeli, ko je pa enoglasno ljudsko petje po naših cerkvah prenehalo, se je pretrgala življenska nit ljudskega petja sploh, tako da v večjem delu naše domovine nikakega ljudskega petja sploh več ni.²

Tako bi zopet dosegli jako važno, mogočno, veličastno, najbolj elementarno učinkujočo vrsto cerkvene glasbe, ki je prav občutno pogrešamo.³

Drugi razlog za enoglasno petje je ta, ker je v večini slučajev samo z enoglasnim petjem mogoče doseči resnično ljudsko petje, to se pravi, da res vsi ljudje po cerki pojo. Saj vidimo, da večglasno tudi narodne pesmi pojo samo nekateri izbrani pevci, drugi si pa ne upajo pomagati, ker nimajo toliko gibkega posluha, da bi mogli sodelovati, celo v tako preprostem zboru ne.⁴

¹ Dokaze za to sem zbral v 30. letniku »Doma in sveta« (l. 1917.) 7. in 8. števil., na straneh 210—212. Ti so: Matija Majarjev uvod v »Pesarico cerkevno« iz l. 1846.; Slomškovi zapiski v »Zgodnji Danici« l. 1849. in »Drobtinicah« za l. 1857.; neznan pisatelj v »Danici« l. 1850.; Blaž Potočnik po + prelatu Smrekarju; + prv. Gerbič; svetnik Aljaž (po izpovedih, svoje matere); star pastir zraven Frischaufove koče na Grintovcu; in — last not least — nortanji razlogi iz ustroja pesmi samih na sebi.

² Po Prekmurju je ljudsko petje še precej razvito; vendar se enoglasno petje ni ohranilo ampak ljudstvo poje vedno dvo- in troglasno. To pa na poseben, zajemljiv način: a ne v terciah ali sekstah, kot pri nas, ampak zelo podobno takozvanemu rogovskemu stavku. Ne boje se praznih kvint, prazne kvarte pa — skoro bi dejal — ljubijo. Zato se marsikatera pesem na ta preprosti način dokaj lepo sliši, dočim bi naši ljudski pevci ne znali nič užitnega iz nje napraviti. Tako bi stali Prekmurci na stališču razvoja, kakršnega smo pri nas imeli približno pred dvema rodovoma. — Sicer pa tudi v Prekmurju ljudsko petje v cerkvah — kolikor sem mogel doznati — pojemlje; tudi tam, kjer še nimajo posebnih pevskih zborov, vse ljudstvo le to ali ono pesem poje. Kedar jo pa, tedaj je vtis veličasten, silen, da človeku prevzame dušo in srce, Orgle, če spremljajo, kar izginejo, oerkev plava v morju pevskih glasov, kot neugnano vodovje se zaganjajo valovi pobožnega navdušenja in kipe ter potegnejo tudi kritičnega opazovavca na vzgor, da sam ne ve, kdaj ga je vnel splošni ogenj, ki plameni po svetišču. — Dasi torej to petje ne pomenja več prvotnega stanja, je vendar nad vse velike važnosti in sa mora na vsak način ohraniti in gojiti.

³ Kaj je pognalo enoglasno ljudsko petje iz cerkve in pri nas zatrlo ljudsko petje sploh, na to ne moremo tu odgovarjati. Jasno je, da cecilijanstvo tega ni zakrivilo, zakaj ob nastopu cecilijanstva ljudskega petja že več ni bilo. ne enoglasnega, ne večglasnega, celo spomin nanj se je tedaj že izgubil in z njim vred čut za lepoto starejše cerkvene pesmi. To se je posebno jasno pokazalo ob priiikah, ko je »Cerkveni g'asbenik« prinesel kako staro slovensko cerkveno pesem, pa so se naročniki vsi vprek hudovali nad urednikom glasbene priloge, češ, to ni zanič je nerabno, puščobno, dolgočasno.

⁴ Naši fantje marsikje lepo ubrano pojo, toda vedno je znatna manjšina, ki more tako peti. Večina v taki gruči ne poje, ampak samo posluša. To smo imeli zlasti v mestih nešteto

In še tretji razlog:

Cerkveni zbori kakor jih imamo danes, le z veliko težavo zmorejo vse petje, ki ga jim nalaga služba božja. Veliko truda in žrtev je treba, da po trikrat pojo ob nedeljah in praznikih. In če poslušamo petje pri trikratni službi božji, skoro dosledno opažamo, da da je cel zbor zbran ponavadi le enkrat in da se ponajveč le enkrat dobro poje, drugekrat je vse le bolj za silo. — Kakšni križi in težave nastanejo pogosto, če n. pr. zboli kak pevec, ki vse na njem sloni; ali če se začne kujati itd.

Vse te težave odpadejo, če imamo uvedeno ljudsko petje. Zlasti če je petje enoglasno, si organist s pomočjo tistih vernikov, ki so slučajno navzoči, vedno lahko izborno pomaga. Koliko bi poleg tega naši zbori lahko lepše peli, koliko manj truda bi bilo, če bi petje pri jutranjih mašah, pri popoldanski nedeljski službi božji in semtertje pri drugih pobožnostih, n. pr. pri šmarnicah prevzel ljudski zbor. Tako bi se marsikdaj namesto dolgotrajnega, žalostnega, srca gotovo ne dvigajočega, bornega javkanja po naših cerkvah razlegalo nad vse predstave učinkovito ljudsko petje.

Druga vrsta ljudskega petja bi bilo večglasno petje.

Razlog je ta, da se je večglasno petje pri nas v zadnjih dveh rodovih popolnoma udomačilo. Še več: samo to petje ljudstvo danes ima za svoje.

O vrstah večglasnega petja tu ne moremo razpravljati: od prekmurskega (in vzhodnoštajerskega²) dvoglasja do koroškega (in visokogorenjskega) petero in večglasja je v načinu petja oziroma postopanja različnih glasov precej zajemljivih razlik, ki jih bo treba ugotoviti, kar bo naloga glasbenega — recimo — narečjeslovja (dialektologije).

Hkrati je ljudstvo namesto starega enoglasja vpeljalo večglasje tudi v cerkev, bodisi da poje poseben zbor preprostih, neukih pevcev, ki — vsaj kolikor mi je za Kranjsko znano — poje ponajveč petero, pa tudi šesterglasno, bodisi da poje vse prisotno ljudstvo, kar se zlasti na Kranjskem dogodi le ob kakih petih litanijah — pa ne povsod — ali kaki drugi izredni priliki. Štajerci so v tem oziru boljši, rajši pojo, dočim se Kranjcu marsikje tudi to skoro greh zdi, če bi si kdo, ki ni na koru, drznil z zborom peti.³ Zato v takih krajih ljudstvo po cerkvi sploh nikoli ne poje.

krat posebno ob naborih priliko opazovati, ko so šle cele trupe fantov po mestu; pela je vsaka, toda vselej se je lahko opazilo, da jih večina ni pela. Isto velja za dekliško petje. Posamezna dekle sama zase poje različne pesmi, v družbi z drugimi si ne upa, ne more. Zakaj za napev nima dosti izrazitega ali dosti visokega glasu, drugih glasov ne more peti, ker nima toliko gibkega posluha in zato v družbi — molči.

¹ Vsaj zdi se mi, da vzhodni Štajerci morda tudi samo dvoglasno pojo. Slišal sem namreč iz dveh gostiln, ko sem šel od Kapele proti Muri, pijance peti samo dvoglasno, pa je bilo (vsaj v eni) očitno več pevcev.

² Spominjam se iz domače podružnice, da so nekateri možaki vendarle malo poizkušali pritegovati; pa si očitno nobeden ni upal, vsak si je dejal kučmo pred usta ali klobuk in je vanj sramežljivo godrnjal. In če je kdaj kaka bolj navdušena ženska spodaj v cerkvi recimo s polnim glasom zapela, je o tej drznosti in nedostojnosti in malodane nesramnosti vsa srenja razpravljala, dokler je stranin v potisnil kak nov, enako ali celo bolj važen dogodek.

Pa je tako večglasno petje tudi lepo, mogočno, silno gosto, zlasti če res tudi moški pojo. Če enoglasno petje učinkuje po nepopisno krepki in izraziti risbi, melodični liniji, učinkuje večglasno po preprosti gosti, nasičeni barvi, po elementarni harmonični teži in masivnosti. V majhnem zboru bi se marsikaka stvar zdela vsakdanja, neplemenita, če pa je vklesana v to velikansko maso, in hkrati ožarjena z ognjem, ki je to maso prešinil, se pa vsa neplemenitost v tem žaru očisti in jo ta ogenj množice popolnoma povzije.

Zato je treba gojiti tudi te vrste ljudsko petje, ki je seveda zelo omejeno le na pesmi z gotovim melodičnim ustrojem, in tam kjer ga še ni, poizkušati vzbuditi zanj zmisel in veselje.

Toda kako naj se polotimo uvajanja ljudskega petja?

Štajerska duhovščina se je že pred približno 70. leti na svojih duhovskih sestankih o tem posvetovala. Bili so časi, ko so se resno razgovarjali o tem, ali naj ne bi odpustili organiste in vse pevce s korov odslovili, ker ti so bili po njih mnenju največ krivi, da je ljudsko petje tako hitro iz cerkva izginjalo.

Škoda, da je cecilijanstvo še le rod kesneje nastopilo; če bi bilo mogoče ohraniti stik z živim sporočilom, bi se bilo ohranilo veliko starih pesmi, ki so sedaj izgubljene, ohranil bi se bil oziroma kaj lahko poživil usihajoči, pa vendar še živi vir ljudskega petja. Takrat bi bilo tudi cecilijanstvo lahko še videlo, kakšno je bilo ljudsko petje in kako je treba ravnati z njim in s pesmimi, ki so si življenje do tedaj ohranile. Cecilijanstvo je ob svojem nastopu pač spoznalo vrednost starejših ljudskih pesmi, ki jih je našlo — pojemajoče — pri posameznih starejših ljudeh, hotelo jih je rešiti (Foerster v Ceciliji in Cerkenem glasbeniku, Gnezda v rokopisu, ki se je pa po njegovi smrti izgubil, da ni nobenega sledu za njim), toda niso se dale ljudem več na novo vcepiti, ker jih je omamila mehka novost večglasja, in ker cecilijanstvo ali ni več poznalo bistva teh pesmi ali pa se je hotelo prilagoditi ljudskemu enostransko zasukanemu čuvstvanju in jih je prirejalo za zborovsko petje namesto za enoglasno. Znano pa je, da prvič te pesmi v zboru niso daleko tako učinkovite kot v enoglasju, drugič pa naši zbori takrat za te vrste harmonizacijo tudi niso bili zreli in zato seveda tudi prav nič dovtetni. Zato so v Ceciliji ležale popolnoma nerabljene; to je tudi razlog, da jih je Foerster v novi izdaji izpustil. Bolje bi bilo morda, če bi jih bil priredil za enoglasno petje s poglobljenim spremljanjem in označil kot pesmi za enoglasno petje.

Če danes hočemo ljudsko petje zopet vpeljati, moramo imeti najprej primerno pesmarico. Imamo sicer iz novejšega časa že nekaj takih pesmaric (Spindler, Somrek, Premrl), toda nobena si ne upa načel dosledno oživiti. Vse se drže nekakega kompromisa in so prirejene za neke vrste ljudsko petje, ki ga ni in ga nikoli ne bo: dvoglasnega. Premrl pravzaprav sam po sebi ne spada sem, saj je uredil pesmarico za šolo; ker pa vendar hoče v pesmarici podati nekako podlago ljudskemu petju, ga smemo s tega stališča motriti.

Bodoča pesmarica bo morala imeti strogo ločene pesmi a) za enoglasno in b) za večglasno petje. Večglasne pesmi bodo morale imeti pravzaprav pisano tudi samo napev, ker ljudstvo ostalih glasov nikoli ne bo pelo tako kot so pisani. Harmonizacija za organista se bo pač morala gibati v okviru glavnih trizvokov: I, V. in v dobro preišljenih slučajih tudi IV. stopnje. Pesmi, ki modulirajo, so posebno občutljive; kar modulira več kot v dominantu, je iz večglasnega ljudskega petja za enkrat popolnoma izključeno. Ostane naj za zbor ali — če je napev primeren — za enoglasje.

Pesmarica bi morala romati v desetisočeri izvodih med ljudstvo; to bi se najlaglje doseglo, če bi Mohorjeva družba prevzela izdajo, ko se vrnejo boljši časi, če pa to ni mogoče, naj bi izdajo oskrbele vse slovenske škofije.

Med tem naj bi se sestali vsi oni glasbeniki iz vseh slovenskih škofij, ki jim je razvoj cerkvenega ljudskega petja resnično pri srcu, da se dogovore glede obsega in vsebine. Za enkrat bi mogli tabiti Premrlovo Šolsko pesmarico za uvajanje ljudskega petja, ker je mnogo pesmi v njej zelo porabnih.

Kako naj se začne uvajati? Kdo se more uspešno lotiti tega dela?

a) Šola z mladino. Toda tu stoji velik vprašaj. Če se razmere na šolah ne izpremene, šola ne bo prav nič koristila. Upajmo, da bo mlajši učiteljski naraščaj, ki se bo na novi podlagi usposobil za glasbeni pouk, mogel in hotel sodelovati.

b) Laže bi to dosegli usposobljeni in vneti duhovniki s pomočjo organistov, če jih bomo mogli ohraniti, zakaj njih gmotne razmere so take, da ni čuda, če bodo skoro vsi prisiljeni zapustiti cerkveno službo in iti s trebuhom za kruhom, ne vselej brez krivde krajevnih cerkvenih oblasti, ki ne kažejo kdovekaj, da bi razumele pomen in važnost petja v cerkvi in njega neprecenljivo oporo za pastirsko delovanje. — Treba bi bilo pač vpeljati pevske vaje za vernike, pred vsem za mladino, ki jo bo najlaže dobiti.

c) Pritegnile naj bi se tudi Marijine družbe, izobraževalna društva orlovstvo, pevski zbori.

Pred vsem pa bi bilo treba sestaviti dobro preišljen načrt, ki naj bi se ga vaditelji držali po vsej Sloveniji. Potem gotovo dosežemo to, po čeme: sta dva rodova pred nami hrepenela, pa nista znala prav poprijeti. Upajmo, da bo naš rod vsled globljega spoznanja srečnejši.

Pregled savremene talijanske glazbene literature.

P. B. Sokol, franjevac.

(Dalje.)

X. Nakladna knjižara R. Fantuzzi — Milano, Via Gozzadini 29.
— 1) M. Tarenghi: „Album per la gioventù“. Ova zbirka glasovirskih skladba za mladež sastoji se od 20 komada sa cijenom od 8 lira zajedno. Mogu se inače naručiti u četiri sveska po pet kompozicija (Fascicolo I. L. 2-50, fascicolo II. L. 3, fascicolo III. L. 3, fascicolo IV. L. 3-50). Čitateljima sam prikazao Tarenhija kao skladatelja za mladež prigodom ocjene njegovog

opusa 55. „Causeries musicalos“. Spomenuo sam, da je on većinom skladatelj za mladež, što najbolje dokazuje i ova zbirka. Vidi se, da dobro pozna dušu mladeži, jer piše poučno, a ujedno zabavno. Melodijska mu se nit previja kao rođenom glazbeniku koji je uz to Talijanac. Ne pozna dosadnosti a ni poteškoća, pa ga mladež i stog razloga voli. Sve ove kompozicije ne dopiru skoro ni do srednje poteškoće. On znađe inače pisati i ozbiljnije, kad mu nije svrha kompozicije za mladež kako to pokazuje glasovita „Serenata in fa minore“ (L. 2) ili „Impressioni“ (Suite di quattro pezzi — I. Canto di primavera — L. 2. II. Rincorendosi — L. 2:50. III. Armonie crepuscolari — L. 1:50 IV. Serenata lontana — L. 2:50. Sve skupa L. 6.) Serenata je izvrsna radnja, jako obljudljena stoga i privedjena za glasovir i orkestar, za glasovir četvero-ručno, i za dva glasovira (po tri lire). Zahtjeva većog glasovirača. „Serenata“ iz suite „Impressioni“ jest veoma ljupka, dosta lagana kompozicija, ugodnog i zanimljivog stila. — 2. A. Margutti: „Serenatella spagnola“ (za glasovir L. 1:50). Margutti je ovu skladbu napisao za violin i glasovir te je posvetio Janu Kubeliku. Sam ju je auktor priredio za glasovir. Zanimati će osobito srednju publiku, koja najradje sluša bučne melodične komade uz jednostavnu pratnju. — 3. N. Moleti: „Volubile“ (One — Step — L. 1:50). Isto se može reći ob ovom modernom plesu. Melodiozan je uz jednostavnu pratnju ali tako priredjeu, da se može sa flautom ili bez njega izvadjati. — Kod iste knjižare može se dobiti „Canto di pace“ od A. Sgobi (L. 1). To je pjev mira za za jednoglasni dječji zbor uz pratnju harmonijama.

XI. Nakladna knjižara Guglielmo Zanibon — Padova, Piazza Unità d' Italia 24. — 1. G. Fino: „Minuscula“. To su zbirke za djecu, a svaka stoji L. 3. Prva je zbirka (serie I) u opsegu od samo pet nota. Inače sve su kompozicije sasvim lagane i melodiozne zgodne za prve početke iza upućenja po kojoj god glasovirskoj školi. Ovakovih je zbirka uopće malo, pa ove će svakomu dobro doći. Redovito označuje prstomet, premda bi bilo poželjno, da ga je još no više mjesta stavio. Prva je zbirka najlakša i prva po redu za djecu, a ostale su tri na izbor glede vremena udaranja. — 2. L. Bottazzo: „Fiorellini sparsi“ (L. 4). Ovaj slijepi već postariji glazbenik još voli dječicu pa je za njih napisao ovo pet cvetića bez oktava. Bottazzo je glasovit sa svojih melodija pa jih iz punog rakava siplje medju djecu. — 3. G. Palumbo: „Quattro piccoli pezzi“ (Fugetta — Piccolo Valzer — Risate di Bimbi — Incantesimi. Svaki po L. 1, a sve zajedno L. 3. Lagane su i ove kompozicije ali ipak zahtjevaju već upućenu djecu osobito „Incantesimi“. U „Risate dei Bimbi“ zorno je prikazan smjeh djece. Kompozicije su veoma uspjele pa će ih mladež rado prigrliti. — 4. G. Tagliapietra: Per la gioventù (24 Bagattelle per pianoforte L. 4). Ovo je takodjer zgodna zbirka za upućenu djecu. Osim raznih dvoručnih stvarčica ima brojeva za lijevu ili samo desnu ruku. Medju ostalim prednostima za učenje ima ova zbirka i to da, je zgodna za učenje fraziranja, pošto su sve glazbene fraze desne i lijeve ruke majstorski označene. Ovakovih nam stvari treba.

XII. Società tipografico — editrice nazionale Torino, Via Nizza 149. (Ovo glavno nakladno društvo za crkvenu glazbu u Italiji)

— 1) E. Piglia: a) Missa pro defunctis (za dva jednaka glasa L. 3:80) — b) „Hac nocte“ (Božični motet za dva ili tri jednaka glasa L. 1:30). Oboje uz pratnju orgulja. U Italiji mnogo obiluju mrtvačkim misama na osobiti način sad iza rata. Nema skoro glazbenika, da nije u zadnje vrijeme „Requiem“ napisao. Ovaj je lijepo i solidno napisan. Auktor je htio biti moderan barem u mijenjanju tonaliteta, što ga čini zanimljivijim. Božični motet „Hac nocte“ napisan je u melodijoznom stilu, kako toj prigodi i dolikuje. — 2. C. Franco: a) „Dixit Dominus“ (za dva nejednaka glasa — alt in bariton, L. 1), b) Ave Maria (alt, tenor, bas, L. 1:30). Oboje uz pratnju orgulja. Auktora valja ubrojiti među vrijedne glazbenike, koji su uz naravni dar svojim trudom postigli lako vodjenje dionica i samostalnu orguljašku pratnju. Ovim se prednostima ui lijepi niz misli odlikuju obe kompozicije kao što i „Dixit Dominus“ od Marabina (za tri muška glasa L. 1:30). Inače ova kompozicija ne pravi nikakih poteškoća.

3. G. Mosso: „De profundis“ (dvoglasno L. 1:20). Gdje pjevaju božićnu večernjicu u zboru, eto im zgodnog psalma za tu prigodu, jer je u uzvišenom stilu inače jednostavnom napisan. — 4. Tebaldini: Christus factus est (alt, tenor, bas bez pratnje L. 0:50). Tebaldini je stari, uvaženi komponista, koji je mnogo glazbe proštadirao i izveo. Premda ova radnja izgleda zapletena, ne će praviti osobitih poteškoća, jer je vodjenje dionica umjetniško, a cijela rada ugodna. — 5. Vaninetti: Inno „Verbum supernum prodiens“ (za jedno, glasni zbor uz pratnju orgulja ili male gradske glazbe. Partitura i glasovi za glazbu L. 5). Skladba je zgodna za procesije pa ako se i ne pjeva ovaj himnapjev se može uzeti za istovrsni stih. Bilo bi od ugodnog učinka. — 6. Meurerer: Missa facilis pro defunctis (za dva jednaka glasa uz pratnju orgulja ili harmonisima L. 3:80). Meurerer je veoma plodan glazbenik, a kako nije osobiti genij to so mu kompozicije većinom prekuhane. Ko pozna njegov stil, ne će ovdje ništa nova naći, a ko ga ne pozna, zanimat će ga, jer piše za širu publiku. Mnogo upotrebljava melodične imitacije, što mu kompoziciji daje život i zanimanje. Ne zahtjeva vele pjevača pa je osobito zgodan za manje zborove. — 7. Remondi: Musette per organo (L. 0:50). Auktor je poznat osobito sa svojih vokalnih skladba pa ga i ova Musette za orgulje takvim odaje. Skladba je za izvanliturgijske zgode u formi pastorele. Izvadjanje je lagano samo za učinak valja imati zgodne registre i dva manuala. — 8. Amatucci: Missa Virgo clemens (za tri muška glasa uz pratnju orgulja ili harmoniuma L. 3:90). Kad čovjek prendara ovakove mise, reče: „Šteta, što nemaju u sebi više modernosti“. Mnogi se nekako boje izaći iz običnih trozvuka i četverozvuka (postranski su rijetki!) a ne uvidjaju, da bi im to podalo drugo lice i drugi život njihovim skladbama. Ova je misa baš lijepa, ako je sudimo dosadašnjim mjerilom, pa će svakomu dobro doći. (Nastavit će se).

Koncertna poročila.

1. **Koncerti v Ljubljani.** V začetku meseca novem. se je vršil koncert Thierry — Jeraj — Brezovšek. Vilma pl. Thierry, solistinja tukajšnje kralj. nar. opere, je — kakor smo že poročali — pevka izrednih zmožnosti. Njen silno obsežen, krepak

in prožen glas, njeno kar moč inteligentno in občuteno prednašanje in njen tako naraven in prikupljiv nastop jo usposablja za najboljšo interpretinjo naše domače kakor tudi tuje samospevske literature. Ta večer je izvajala Lajevčevo „Razdvojenost“, Savinovo „Ljubica, zdaj je dan“, dve Konjovičevi, dve Hatzejevi pesmi, Saint-Saënsovo arijo Dalile iz opere „Samson in Dalila“, Stöhrovo „Tužna ptica na polju“ in Griegovo „O Ivanjski noči“. Njen sokoncertant je bil kons. prof. Karol Jeraj. Je izborni šolnik in dirigent in se je izkazal tudi finega in preciznega violinskega igralca. Posebno temperamentno je igral tretji stavek Griegove sonate v C-molu. Izvajal je poleg te še R Savinovo balado in Smetanovo „Iz moje domovine“. Na klavirju je Thierryjevo in Jeraja jako diskretno spremljal operni kapelnik Brezovšek. — 6. nov. je bil koncert Marija Kogoja. Mlad komponist, ki mu do sedaj žal še ni bila dana prilika, da bi mogel nastopiti pred občinstvom z večjim ciklom svojih skladb, je dosegel to ta večer. Klavirske skladbe: Andante cantabile, Skica, Piu grave, Allegretto in Andante poco piu mosso, je igral sam. Njegove klavirske skladbe so moderni produkti posebne vrste. Posebno ogrele nas v celoti niso, dasi treba priznati, da je v njih mnogo lepih, jako intimnih in globokih mest. Veliko več zanimanja in povsem zasluženega priznanja gre njegovim samospévom, bodisi trem nedavno v tisku izdanim, kakor tudi ostalim, še ne natisnjenim: Da sem jaz Jezus, Otožnost, Gazela in Češka narodna. To so res skladbe z nenavadno bogato glasbo. Nač'n izražanja v petju in zlasti še v klavirskem spremljevanju je nov; to se čuti pri vsaki skladbi. Vtis njegovih samospévov, ki jih je operna pevka gdč. Zikova z veliko dovršenostjo in ljubeznijo pela, je bil velik in bo brezdomno blagodejno in plodonosno uplival na naš glasbeni razvoj. — Klavirski koncert Antona Trosta 14. nov. je v glasbenem oziru krasno uspel, v gmotnem oziru je pa umetniku prinesel gotovo izgubo. Dasi je bila Unionova dvorana le šibko zasedena, je g. Trost svoj bogat, izvečine klasičen spored — vsaj navidez pri najboljšem — razpoloženju mojstersko odigral. Njegova igra se poleg največje preciznosti odlikuje zlasti po čudoviti plastiki, slikovitosti in barvenosti. Na Trosta smo Slovenci lahko ponosni. Prištevati ga smemo najboljšim današnjim klavirskim virtuozom. — 18. nov. je priredil kapelnik dr. Jostp Čerin s svojim vojaškim orkestrom vrlo uspel simfonični koncert. Izvajal je Jenkovo overturo „Kosovo“, Dvořakovo simfonijo v F-duru, Wagnerjev sprev renskih hčera iz opere „Rensko zlato“ in iz Smetanovih Čeških logov in gajev št. 4. Dr. Čerin je s svojimi godbeniki podal več kot smo pričakovali. Orkester številno sicer ne posebno velik — je bil strnjen in zaokrožen. Trobila so naravnost sijajna, a tudi ostali instrumenti z malimi izjemami prav dobro zasedeni. Tudi s tem orkestrom se bodo — kakor smo se prepričali — mogli prirejati prav lepi simfonični koncerti. Bog daj srečo! — V proslavo narodnega praznika je pevsko društvo „Slavec“ 30. nov. priredilo koncert. Uvedel ga je orkester Dravske divizije pod vodstvom kapelnika dr. Jes. Čerina. Izvajal je Beethovno overturo „Leonora“, II. Schubertovo simfonijo v H-molu, obstoječo izdveh stavkov, in Greefove norveške plese iz njegove suite v G-duru. Izvajanje orkestra je bilo to pot še boljše in markantnejše kot pri nedavnem samostojnem koncertiranju. Za krasno, naravnost bujno Greefovo skladbo smo g. kapelniku še posebno hvaležni. To je bila glasba, ki bi jo poslušali celo večnost. Pevski zbor „Slavec“ pod vodstvom svojega novega nadarjenega, fino čutečega pevovodje Svetelja je zapel štiri a capella mešane zборе domačih skladateljcev: Adamiča, Kreka, Premrla in Lajovica, z orkestrom pa Kyrie iz Beethovne Missa Solemnis v D-duru. Pri prvih štirih zborih smo še marsičesa pogrešali, vsled česar skladbe niso prišle do popolne veljave; mnogo bolj se je posrečil Kyrie z orkestralnim spremljevanjem. Zbor kaže brezdomno resno stremljenje na kvišku. In tudi to je nekaj vredno. Kot solisti so v Kyrie sodelovali ga. Lovšetova, ga. Cepudrova g. Šindler in g. Kragl. Izmed njih je g. Šindler nastopil tudi samostojno z nekaterimi samospévi, gospe Lovšetova in Cepudrova pa v Lajovičevem dvospévu. — 2. dec. je koncertiral Ševčíkov komorni kvartet iz Prage. Izvajal je Dvořakov kvartet v F-duru, op. 96, Beethovnov v B-duru, op. 18. št. 6 in Griegov v C-molu, op. 27. Igra Ševčíkovega kvarteta je idealno precizna in izredno enotna. Opazili pa smo, da se je

kvartet najbolj razvnel v Griegoví skladbi, ki je bila tudi samo kot taka višek večera. — 13. dec. je orkestralno društvo Glasbene Matice priredilo simfonični koncert Društveni orkester, pomnožen z orkestrom kralj. nar. gledališča, je bil zelo močan, zlasti godala so bila izredno številna. Čajkovskega serenada je otvorila koncert. Sedstoji iz štirih stavkov, ki je vsakteri krasota. Veliko moč in energijo je orkester razvijal v prvem in zadnjem stavku, nežno e'eganco v srednjih dveh. Skladba do najmanjših motivov in delcev dovršeno podana je napravila velik vtis. Tudi nadalnje točke sporeda so bile z vrlo umetniškim okusom izbrane. Viktor Berliozov šumni Rimski karneval, Rimskij — Korsakova „Na grobu“, Ljadova Balada in Lisztova mogočna simfonična pesnitev Les Préludes so bila dela najboljšega kova in trajne vrednosti. Zelo mračno slikan in z izredno trdimi disonancami nasičen je bil Škrjančev simfonični stavek v F-duru. Zamišljen je kot nekak Largo, ki se v začetku nekoliko manj spretno, proti koncu pa dosti dobro razvlja in blagodejno izveni. G dirigentu prof. Jeraju smo za njegovo veliko in usiplo delo iz srca hvaležni.

II. Koncerti drugod. 19. nov. in naslednje večere je nastopil jugoslovanski pevski zbor „Lisinski“ iz Zagreba pod vodstvom pevovodja Lhotke z velikim uspehom v Pragi. Navzoč je bil tudi skladatelj, drž. glasbeni nadzornik Konjovič. — Glasbena Matica v Mariboru je priredila 11. dec. v proslavo 83. rojstnega dne našega skladatelja Antona Foersterja koncert, obstoječ iz samih Foersterjevih skladb. Izvajale so se skladbe: „Samo“ „Z glasnim šumom s'jkora“ „Ljubica“, „Venček Vodnikovih pesmi“, „Ave Marija“ iz opere, Gorenjaki slavček in druge. Koncert je vodil skladatelj g. O. Dev. — Češki virtuoz na gosli Jaroslav Kocian je koncertiral v Sarajevu in v Zagrebu. Na klavirju ga je spremljal skladatelj Vlad. Polivka. S. P.

Dopisi.

Z Gorenjskega. (Naš zvonovi). Hvala Bogu! Vendar enkrat! Tako sem veselo vzkliknil, ko sem prejemši zadnji „Cerkv. Glasbenik“, zagledal nadpis uvodnega članka „Novi zvonovi“. Ime pisatelja tega članka (kan. dr. Kimovca) mi je dajalo zadostno poroštvo, da se v njem ne prepeva slava novodobnim (jeklenim) zvonovom, osobito takim, ki se ne dajo uveljavljati niti kot surogat naših staroslavnih bronastih zvonov. Teško je pričakoval že marsikateri ljubitelj pravega umetnolepega zvonjenja, da se izve mnenje o tem surogatu tudi s kompetentnega in najmerodajnejšega mesta naše cerkvenoglasbene literature, „Cerkv. Glasbenika“.

Kdo bi si upal trditi, da so cerkveni zvonovi manj važen pripomoček za službo božjo in versko čuvstvovanje kakor cerkv. orgle? Orgle in zvonovi se pač vzajemno izpopolnujejo: orgle vrše svojo službo v cerkvi, zvonovi pa večinoma zunaj cerkve, kamor ne seže glas orgel. Kako manj veselo bi bilo versko življenje po naših domovih, ako bi ne imeli cerkvenih zvonov. In vendar bi imeli ti velepotrebni glasniki slave božje sto in sto vzrokov tožiti v primeri z orglami o velikem zapostavljanju v naši cerkvenoglasbeni literaturi. Za zvonove se je doslej naše ljudstvo toliko ali še manj brigalo kakor za orgle, dokler ni začel izhajati „Cerkv. Glasbenik“. In zdaj, kolika razlika v uvaževanju enih in drugih! — Predno se orgle naroče, se obrne cerkv. predstojništvo na orglarskega veščaka (ne samo glasbenika!) zastran osnutka in cene novih orgel, po veščakovem nasvetu se napravi dispozicija in predloži škof. ordinariatu (oz. škof. cerkvenoglasbeni komisiji) v presoji in še le ko je načrt orgel tu odobren, se izroči delo orglarskemu mojstru. Veščak hodi, če mu je pri rokah, delo nadzorovat, poizkusi orgle, predno se odpeljejo iz delavnice, njih pride v dotično cerkev sam ali v družbi kolavdirat ter napiše o njih javno oceno. Cerkv. predstojnik in njegovi duhovljani se postavljajo pri tem na edino pravilno stališče, da se morajo ukloniti razsodbi veščakov, ker samim nedostaja za to zmožnosti.

In pri zvonovih? Za te ni treba prav nič posebnih zmožnosti, t. j. vsak preprost vaščan se čuti dovolj zmožnega za presojanje zvonov. Sklene se nabava novih zvonov, ti se naroče pri prvobližnjem zvonarju, naročniki fabricirajo že vnaprej „javno mnenje“, vcepjlajoč ljudstvu predsodbo: To bo ubrano zvonjenje, krasni glasovi! Novi zvonovi se izročé domačemu kovaču, da jih obesi v zvonik, eden dva dni se na nje pritrukuje. Ko ljudstvo zvonove zasliši, ali še prej, ko jih zagleda, zatrobi unisono v rog gg. naročnikov: Ubrano zvonjenje, krasni glasovi! In živ krst mu ne izblje več tega mnenja iz glave. — Prosim, kdor tem besedam ne veruje, naj se potruzi vprašat po vaseh in nikjer ne dobi odgovora: Naši zvonovi niso dobri.

Ali bomo to nečastno komedijo z glasniki božje časti še nadalje trpeli? Ne in ne! Tu je skrajni čas podučiti ljudstvo in cerkvene predstojnike, da imajo pri nabavi novih zvonov hoditi prav isto pot kot pri naročitvi novih orgel.¹ Ko se sklene nabava novih zvonov, ali še poprej, naj si cerkv. predstojnik poišče veččaka-glasbenika (ne sploh glasbenika, ampak specis'ičta za zvonove!) — ako ga sam ne najde, naj naprosi tega škofijski urad! — mu naroči, naj mu izdela podroben načrt za nove zvonove po določeni velikosti in težil! Želeti bi bilo tudi: katerega sistema (lahkega, srednjega ali težkega)? Ali seveda tako daleč še nismo, ker izdelujejo okoli nas zvonarne zvonove le enega sistema. Tega veččaka pošlje cerkv. predstojništvo vsaj enkrat (ko je liv dovršen, in so zvonovi pripravljeni za odhod) v zvonarno, da zvonove tehnično poizkusi. Ta poizkus ima nekako ubraniti in prihraniti oddajo zvonov, če ne odgovarjajo vsaj dovolj približno pogodbi. Ko so zvonovi obešeni v zvoniku, jih preiskusi tu veččak še enkrat. Pri obeh poizkusih je po pogodbi prepuščeno zvonarju, da pridruži tudi svojega veččaka-zaupnika. Dalje je zvonar po pogodbi dožan obakrat dati v porabo tudi instrumente za tehnično preiskušnjo in sicer velike kromatične glasbene vilice za alikvotne glasove in objemne glasb. vilice (z zakrivljenima vogljema) za glavni glas (na krilu) Po dovršeni preiskušnji se v „Cerkv. Glasb.“ objavi primerna ocena. Časi morajo tudi za zvonove enkrat miniti, da se preiskušajo z očesom in golim ušesom. Pa utegne kdo vprašati: Čemu še enkratna preiskušnja v zvoniku? Zato, ker ne zavisi lep glas zvona le od pravičnega liva, ampak tudi od njegove armature v zvoniku, katero nabavlja navadno zvonar. To pa zahteva ne le lep glas, ampak tudi varnost pred ubitjem. Koliko zvonov se je vrnilo prezgodaj ubitih v zvonarno, ker so bili nepravilno obešeni ali so imeli nepravilno obešene kemblje! Kako malo modro je toraj izročati napravo ali tudi popravo armature domačemu vaškemu kovaču. Preiskuševalci zvonov v zvoniku se imajo uveriti, ali vise zvonovi pravilno, ali gredo kembliji pravilno, kakšni in iz česa so tramovi, jarmi, kembliji in njih jermeni, kakšne osi, okovi, vijaki itd., sploh deli armature ki jih v zvonarni ni, ker jih ni treba.

Sedaj pa vprašam: koliko je zvonov v naših zvonikih, da so bili tako preiskušeni? Morda niti eden! Potem se pa čudimo, da se bronasti zvonovi ubijajo že po nekaj letih, dočim bi lahko dočakali 300—400 let. Treba je pomisliti, da so bronasti zvonovi plemenito blago, občutljivi za vsako nepravilnost.

Meseca maja 1918 sem ob koncu svojega članka „Ali se nam bliža doba jeklenih zvonov?“ v „Vzajemnosti“ pisal: V bližnjem času po vojni bodo nastopila naročila novih zvonov v takem številu, kakor jih naša domovina še ni doživela. Stotisoči slovenskega denarja pojdejo za nabavo novih zvonov. Ali naj pustimo, da izgine ves ta ogromni slovenski kapital v žepe tujih neslovenskih zvonarjev? Ne in ne! Zato na noge! Osnujmo si slovensko zvonarno! — Zvonarno imamo res da, žal ne samostojno, ampak v družbi z drugimi denarnimi in tovarniškimi podjetji, no pa je vsaj vse skupaj v slovenskih rokah. Ali pa gredo stotisočaki za novo zvonove v te slovenske roke? To pa

¹ G. dr. Kimovec piše, da je letos izdan v 2. štev. Škofijskega lista ukaz, ki to zahteva. Vprašam: Kako se je moglo potem vzlic škofijskemu ukazu po gorenjskih zvonikih vgnezditi toliko jeklenih zvonov, in sicer ne jekleno-dobrih, ampak prav slabih? Ako se gg. cerkv. predstojniki uklonijo sodbi veččakov pri naročevanju novih orgel, zakaj ne tudi pri nabavi novih zvonov?

ne, ampak v žepe najbolj zagrizenih naših sovražnikov. K temu žalostnemu polomu moje prerokbe se je pridružila še žalostnejša nesreča: da so se izdali stotisočaki za malovredni jekleni surogat, ki je zasedel na mnogih zvonikih za najmanj za en človeški rod prostor bronastim zvonovom. Žalostno je zdaj ljubitelju lepega zvonenjs hoditi po, dežel, ko naleti v vsaki drugi, tretji vasi na odurne kotlaste glasove jeklenih zvonov.

Kako je to prišlo? Ali je rez mogoče, da je bila razlika v cenah bron in jekla toli nepremagljiva kača zapeljivka? Menim, da ne. Res, da je treba zdaj šteti za bron stotisočake. 30—40krat toliko kot pred vojno. Ali pa ne plačujejo dandanes tudi reveži celo nepotrebne predmete mnogo bolj podražene kakor bron? ¹ Ti draginjski oviri se dasta z dobro voljo in vztrajnostjo premagati ² Zato je seveda treba tudi nekollko razumevanja in navdušenja pri gg. cerkv. predstojnikih. Ko pa tega ni, so kajpada invaziji jeklenih zvonov v slovenske zvonike nastezaj odprta vrata. Mars kje je nevednost in še globoko speča, nevzdramljena zmožnost preprostega ljudstva in inteligence v presojanju lepote bronastega glasu proti jeklenemu kriva, da so naročili jeklene zvonove. Ako bi se bili doslej objavljali v časopisih in knjigah, ki prihajajo ljudstvu v roke, kratki poljudno pisani podučni sestavki o vsem najpotrebnejšem: o vlivanju, o zvonovini, o glasovnem, merskem in težnem razmerju, o zgodovini, o ravnanju z zvonovi itd, bi se bilo v ljudstvu vzgojilo vsaj toliko pravega okusa za lepo zvonjenje, da bi se bilo gotovo upiralo nabavi jeklenih zvonov, kakor se je faktično brez tega v nekaterih župnijah. Tako pa je malo upanje, da bo kaj kmalu bolje.

No, da bi bili ti jeseniški zvonovi vsaj dober surogat, a še to ne! Slišal sem pred mnogimi leti, jeklene zvonove iz Bochuma (v Nemčiji) Če jih primerjam sedanjim jeseniškim, moram reči, da so jeseniški surogat še le nižje vrste, nekaj surogat bochumskih. Nobeno čudo! Prvi jekleni zvon so na Jesenicah vllili v juniju 1918, v Bochumu pa l. 1852. Kako naj se dvoletna izkušnost meri s 70letno? In izkušnost je — kakor nikomur sicer — zvonarju prvi in glavni pogoj uspeha; saj je dognano, da se dajo dobri zvonarji pri napravi zvonovnega profila ali rebrovja voditi bolj od svojih praktičnih izkušenj kakor od teoretičnih podatkov izvedenega matematičnega preračunanja. Ali niso gg. cerkv. predstojniki, ki so kar trumoma drvili z naročbami na Jesenice, prav nič pomislili, da le izkušnja dela mojstra? Naj jim le Bog da živeči še 20—30 let, potem bodo videli, kako bo ljudstvo metalo iz zvonikov stare rjaste kotle. (Konec prih.)

¹ Ne vem, zakaj je bron v Sloveniji tako drag, ko je cena kovin v Nemčiji od pomladi sem jako padla in vliva videmski laški zvonar zvonove po 9 lir kilogram.

² Če se niso Lahovče in Radomlje (čast jima!) ustrašile visoke bronove cene, ni bilo to treba Tržiču, Brezjam, Šentjurju itd. — Pri tej priliki je obžalovati, da je šlo javno časopisje skoraj molče mimo rojstvo lahovskih in radomeljskih novih bronastih zvonov. Meni vsaj ni prišel nobeden časopis pred oči, ki bi bil prijavil kako strokovnjaško oceno teh zvonov, o načinu in uspehu njih preiskušbe v zvoniku — če tudi v mnogo manjšem obsegu, kakor jo objavlja „Cerkv. Glasb“ o vsakih novih orglah. Ocena radomeljskih zvonov v „Slovecu“ je obsegala en stavek: Mojstrsko izdelani zvonovi imajo prav lepe glasove. — Če bomo rabili za oceno zvonov še nadalje take-le fraze, potem ne pričakujmo izboljšanja teh obupno žalostnih razmer, potem je najbolje, da se zvonarna v Ljubljani zapre in odpre livarna za jeklene zvonove. Tako vsaj ne bomo gatili slovenskih tisočakov v nemški jeseniški žep.

Iz Idrije. V vojni dobi nismo prirejali koncertov na Cecilijev večer, a letos, ko smo imeli prosto Didičevo dvorano, smo se odločili, da zopet začnemo z večerom, o katerem so rekli, da je najlepši v celem letu. Zjutraj ob 7. uri smo imeli peto mašo, nas je bilo le 25 na koru, kajti služba kliče nekatere na de' o, in petje je postranska stvar. Nekaj ital. vojakov je tudi došlo v cerkev. — Za na večer smo že pričetkom meseca prosili za dovoljenje in plačali 6 lir takse, 3 za prošnjo 3 za dovoljenje koncerta. Od 5 ure popoldne do 11. zvečer se je reklo, da smemo biti v dvorani, potem treba sprazniti in iti k počitku. A naši ljudje so do 6. ali 7. ure na delu, zato je mogoče šele ob 8. uri s koncertom začeti. Program je bil pa za 3 in pol ure. Bati se je bilo, da

bomo radi sedanjih razmer bolj sami. A ob tričetrt na 8 je bila dvorana zasedena, pozneje došli so se stiskali okrog znancev, drugi so šli na galerijo in na verandi jih je bilo več navzočih. Tollkega navala nismo imeli še nobeno leto. Vabli smo pa samo razne korporacije in društva, osebno nobenega, tudi ni bilo nič vstopnic, pač pa le prostovoljni darovi za muzikalije, kajti te so sedaj silno drage. V pol leta, od kar ima katol. del. družba svoj popolni orkester in svojo godbo samostalno za pihala, smo že izdali za instrumente in muzikalije 12.000 kron, kaj ne velika požrtvovalnost, zanimanje izvanredno, se pa tudi godci prav pridno uče, orkester izvaja že težke umotvore in res umetno. Imeli smo sicer že prej godbo na lok, a letos po veliki noči je pristopilo nekaj starih godcev za pihala, takoj se je pričelo z naraščanjem, tako da je godba na pihala že pri koncertu z eno točko nastopila. Tudi v cerkvi igra pri posebnih priložnostih.

Preidimo sedaj h koncertu. Točno ob 8. začne orkester z Gleisnerjevo koračnico, ki elektrizira človeka, za njo je krasna točka „Idila v gozdu“, kjer imajo razni soli: sedaj rog, pa trompea ali evfonium. Nato nastopi cerkven zbor in pevci kat. del. družbe 65 po številu, kakih 5 je bilo zadržanih. Bendl-nov „Križaci na morju“ se bere na programu. Je zelo težka skladba a silno hvaležna. Začne 3 glasni ženski zbor — 38 pevk — s prošnjo za mirno vožnjo po daljnem morju. Nato ves zbor pozdravi jutranje solnce. Burja nastane, vihar divja. Med tem ko v smrti avarnosti molijo 3 glasovi, pa basi furioso imitirajo vihar. Iz globine morja se vzdiguje, dviguje ladjo, a sedaj jo valovi od obeh strani obdelujejo. To je zelo težka pasaža, ker se drve glasovi kar v 16 tinkah, padajo in se dvigajo v višavo. To je grozovit prizor, ako se spelje natančno prešne človeka, si pa le za eno šestnajstinko zaostal ali prehitel, je ves efekt izgubljen. Molitev je uslišana, vihar se poleže, zagledajo sv. deželo in zbor pozdravlja z veličastnimi motivi cilj potovanja. Izpeljali smo jo točno in čestitali so nam od od vseh strani na tako težki hvaležni in dolgi skladbi. Bila je vsa idrijska inteligenca navzoča. Ko smo tako dovršili najtežje točke, smo se oddahnili, čas za drugo smo sedaj brez skrbi. Res da dr. Schwabovo „Jutro“ je tudi dolga in umetna skladba, a ta se je pela z orkestrom. Bil je tudi v sporedu Aljažev spev za moški zbor, Ferjančičev za 4. glasni ženski zbor, katerega so godala spremljevala, par lahkih in ljubkih Ocvirkovih, ki nam niso delale preglavice. Menjavalo se je po kratkih pavzah godba in petje. Zvršili bi bili pravočasno ves program, a dve točki smo morali ponovljati, dasi smo se branili. Ura je že pol 11. in še le polovica točk je izvršenih. Predsednik se poda k navzočemu maršalu, bo li dovolil koncertu ves program ali moramo že ob 11. odditi, Maršal se je zasmejal, pogledal še enkrat po dvorani pa rekel dobrohotno: „Takim godcem in pevcem, takemu občinstvu, ki tako z zanimanjem sledi koncertu, ne kaže trgati užitka. Do polnoči le bodite, da nemoteno vse izvršite.“ Bilo je tudi na verandi več ital. častnikov, ki so pri vsaki točki prišli v dvorano zadej ali gledali med vratmi, koncem vsake točke so dolgo ploskali in se med sabo pogovarjali: che belle canzoni hanno Sloveni, e che cantori sono! — kake lepe pesmi imajo Slovenci in kaki pevci so! A to je samo circolo cattolico, kaj pa šele drugi! Tako smo lahko točno ob 12. uri zaključili in četrť ure pozneje je bila dvorana prazna. Ne mislite pa, da je stem naše delovanje na glasbenem polju končano, v torek na jutro smo šli kajne šele k počitku, a v sredo zvečer je že imela Marijina družba in dekleta svojo običajno pevsko skušnjo in orkester se je enako vadil pri novih skladbah. — Vse stranke so rekle, glejte katoličani delajo, zato imajo tak uspeh, bo treba, da tudi mi posnemamo, drugače zaostanemo.

Običajnega pozdrava in nagovora pri koncertu ni bilo, ker novi sistem kaj takega ne dopusti. So pa skladbe in prednašanje razlagale Cecilijen večer.

Take bomo delali še naprej. Naraščaja je precej in ta je hvala Bogu marljiv, z vstrajnostjo se pa vse premaga. Druga leta smo si morali godbo naročiti in plačati, sedaj so pa vse izvršile le naše moči. Circolo cattolico — kat. del. družba je bila sedaj na glasu, da izvanredno skrbi za lepo glazbo, za to si te dve leti videl od 10. v cerkvi, marsikaterega častnika in ko so ga na stanovanju vprašali zakaj ne gre k vojaški maši, je odgovoril: tu se prednašajo tako lepe latinske maše, da je to za me koncert in vsako

nedeljo je druga. Tudi v Italiji pojo, a če imajo za celo leto dve maši naučeni, se že postavijo, češ nekaj znamo. Tu pa vsako nedeljo druga latinska maša in drugi moteti, Naj torej izvedo naši novi državljani, da Slovenci res nekaj znamo! Arko.

Rudnik pri Ljubljani. Po dolgi vojni dobi sem leta 1919 prevzel službo organista na tukajšnjem koru. Pevski zbor sem našel v jako čudnih razmerah. Kljub temu, da se e moj prednik g. M. Kalan (takrat sodni avskultant v Ljubljani, sedaj sodnik v Ložu) gotovo veliko trudil, da bi zboljšal pevske stanje in odstranil razne nedostatke, je ostalo pri zboru še mnogo nerazveseljivega. Seveda čuditi se temu ni, kajti kjer orgle molčijo dolgih 18 let, tam gotovo tudi petje ne napreduje, Treba je bilo res dobre in odločne volje za začetek k zboljšanju cerkvenega petja. Marsikaj je bilo treba odpraviti in pokazale so se večje težkoče, ki so zabranjevale hitrejše uspehe, kakor sem si spočetka mislil: zlasti v nediscipliniranju zbora in medsebojnem preziranju, a počasi in z velikim trudom se je dalo tudi to odpraviti.

Ker so pevci iz več vasi, raztresenih po samoti, in bi bilo zato neprikladno shajati se ob večerih, imamo radi tega le ob nedeljah popoldan pevske vaje.

Pevski zbor je ob mojem nastopu obstojal iz 7 ženskih glasov in sicer in 3 sopranov, 2 altov, (2 ženskih tenorov), sedaj so 4. soprani, 4. alti, 1 tenor in 2 basa.

Latinsko pojemo samo ob velikih praznikih in vsako prvo nedeljo v mesecu blagoslov po rimskem obredu, ves ostali čas pa slovensko.

Latinske maše pojemo od sledečih skladateljev: Foerster op. 15, Pogačnik op. XI., Gruber op. 76, Höhnerlein op 21, Kimovec, Missa de Angelis, in Griesbacher iz Rep. Corale.

Vmesne dele pojem sam, deloma koralno deloma Griesbacherjeve iz Rep. Corale. Slovenske pesmi pojemo iz vseh novejših zbirk, prilično tudi iz starejših in nekaj marijinih od nemških skladateljev.

Tantum ergo: Foersterjeve 10, Goller 12. pang., Premrlöve 12, Mittererjevih op. 80 in iz Cecilije.

Requiem pojem sam koralnega (Kimovec), Premrlövega in Griesbacherjevega iz Rep. Cor. Ob priliki birmovanja smo peli Foersterjev „Ecce sacerdos“ št. I. Jeseni to leto ob praznovanju cerkvenega patrocinija Sv. Kosma in Damijana smo imeli sv. misijon, ki se je začel z celodnevni počestvenjem Najsvetejšega, peli smo vseskozi le slovenske pesmi.

Orgle so mehanične. Sedaj po izprašenju in na novo uglašenju po g. Jenkotu iz Topola pri Mengšu so še precej dobre, le principal pogrešamo, kajti tudi pri nas ga je vojna vzela. Igralnik z enim manualom je vdelan v orgelsko omaro na desni strani.

Registrov je 8: Principal, Salicional 8, Bordunal 8, Flauta 4, Oktava, Mixtura Oktavni bas in Subbas 16, pomožnih potez in drugih kombinacij ni.

Sedaj se pripravljamo za Božič. Ker imamo bolj poredko vaje, pa preje pričnemo

To je torej moje prvo poročilo iz tukajšnje službe in najbrže tudi prvo z rudniškega kora¹.

Bog nam pomagaj pri našem petju do napredka, do katerega so se povzpeli nekateri naši podeželni kori. Franc Pavčič, organist.

Oglasnik za cerkveno in svetno glasbo.

Emil Hochreiter: Im maculata. Marijine pesmi a) Za mešani zbor à capella b) za samospjev, mešani zbor in orglje op. 27. V Ljubljani 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna in Ljubljani. Cena partituri 21.60 K. Sopran in alt K 6, tenor in bas K 3.60. Zbirka, posvečena g. P. Hugollnu Sattnerju v Ljubljani, prinaša 12 Marijinih pesmi. Od

¹ Poročila iz Rudnika res že dolgo ni bilo. V prvih letih obstoja našega lista pa je tudi iz Rudnika večkrat priromal vanj kak dopis. Tako l. 1882, 1883, 1884 (o početkih cerkvenega petja v Rudniku, zelo zanimiv dopis) 1885, 1886 in 1887. Največkrat je dopisoval letos umrl župnik Gregor Jakelj, včasih učitelj S. Punčuh. Uredn.

teh so prve štiri za mešani zbor a capella, št. 5. Memorare „Spomi se“ je zložena v nekakem recitativnem slogu za enoglasno petje z orglami, št. 8, za dva ženska glasova z orglami, ostale za samospjev in mešani zbor. Te zadnje spadajo med najlepše, med najbolj občutene in uspele v celi zbirki. Kdor jih bo dobro naštudiral, jih bo zares vesel in bo občutil pri njih pevanju neko blagodejno prisrčnost in iskrenost. Med a capella zbori sta prijazno melodična zlasti št. 2. in 4. Št. 5. pa je gotovo pogrešana. Recitativnemu slogu bi se namreč edino dobro prilegel enakomerni koralni ritem. G. skladatelj je pa menil, da morajo povdarjeni zlogi biti tudi daljši in je porabljal osminke in četrtinke. Vsled tega je tok pesmi nenaraven, sunkast; pri slovenskem besedilu še zlasti prisljen. Ta pesem v tej prireditvi bi bila bolje izostala. — Sicer pa kakor rečeno, so pesmi izredno lepe in vsega priporočila vredne. S. Premrl.

P. Hugolin Sattner: Svetniške in prazniške pesmi za mešan zbor in orglje zložil . . . 1. Sveti Štefan, 2. Sv. Trije kralji. V Ljubljani 1920. Založil frančiškanski samostan v Ljubljani. Natisnila J. Blaznikova kamenotiskarna v Ljubljani.

Lepo nalogo si je skladatelj zastavil: v malih, poceni zvezkih, podati našim zborom tečne, okusne, za sedanje razmere lahko prebavljive prazniške hrane — in posebej moramo omeniti — ne da bi založnik izkal kakršnega koli dobička. Samo da se mu stroški povrnejo. Zato naj bi naši zbori pridno segali po teh skladbah, da bo čim prej mogel nov zvezčič zagledati beli dan. Hvalevredno je, da se je s skladateljem oglasil tudi nov pesnik P. Krizostom, ki nam ob vztrajni samokritiki utegne podati dobrih cerkvenih pesmi, ki jih tako pogrešamo. Pričujoči pesmi sta jasni, kar je za cerkveno pesem pred vsem potrebno. Če bi vzel besedo „pesem“ namesto „himne“, bi pesmi ne bilo v škodo; beseda „svet“ v pomenu svetloba, luč je našim ljudem nerazumljiva. — Edino, kar bi želel, je to, naj bi zvezčiči imeli po nekoliko več strani, zakaj škoda se mi zdi za štiri strani not, štiri strani krepkega papirja za ovitek. Skladeb nam menda ni treba posebej priporočati, P. Hugolin je našim cerkvenim zborom tako prikupljen kot uihče drugi. Sklepam z željo: Vivant sequentes! Fr. Klmovec.

Anton Grum: IV. venček slovenskih narodnih pesmi. Za mešani zbor. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 12 K. G. Grum prinaša v svojih venčkih poleg znanih narodnih pesmi tudi vselej nekatere, ki se že redko kje slišijo. V pričujočem venčku prištevam takim pesmim zlasti te-le: »Eno pesem bom zapel« (Pesem od žegnanga britofa), »Vse sorte zdravice zdaj venkaj gredo« (Pesem o Kani galilejski) »Tam v štajerski deželi« (Pesem o štemani Urški). To nareja Grumove venčke posebno zajemljive. Tudi harmonizacija in način prireditve za razne samospreve in zbor je zelo spretna, v tem venčku morda še bolj kot v prejšnjih. S. Premrl.

Trije moški zbori: E. Adamič: Ljubici, M. Rožanc: Mak žari, Z. Prelovec: Jaz bi rad rdečih rož, izdalo in založilo pevsko društvo »Ljubljanski zvon« v Ljubljani. Cena partituri 10 K.

Dve božičnici. 1. P. H. Sattner: Svetonočno zvonjenje. 2. S. Premrl: Čuj, Premila. Dvoglasna ženska zbora s klavirjem. V Ljubljani 1920. Založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnili J. Blaznikovi dedčiči. Dr. Fr. Klmovec je poročal o teh skladbah v „Slovincu“ sledeče: Prav razveselil sem se pričujočih skladb, zakaj tako mehke in nežne poezije polni sta, kot božična noč. In kar bo kupcem najbolj všeč: obe lahki za petje, lahki za spremljevanje in vonljivo blagoglasni, Namenjeni sta v prvi vrsti domačemu petju, božičnici v zaupnem družinskem krogu, kjer bosta srca razvneli. Pa tudi Marijine družbe, dekltski zavodi, ženski odseki izobraževalnih društev, Orlice, dekltske zveze, celo Marijini vrtci ju bodo zmogli in se greti v njiju ljubki toploti. Škoda, da skladbi nista malo prej izšli, zakaj marsikdo, ki bi ju z veseljem užival, ne bo pravočasno zvedel za nju. Pa saj sega božična doba preko Sv. Treh kraljev. Premrlova, dasi nekoliko mehka pesem se more rabiti tudi v cerkvi; P. H. Sattnerjeva je pa zaradi besedila omejena na izvincerkveno rabo. — Cena 15 K.

Razne vesti.

△ Osebnosti. G. dr. Josip Čerin, kapelnik muzike dravske divizije v Ljubljani, praznuje letos 30 letnico, odkar je prvič nastopil kot dirigent v javnosti. Dne 21. nov. 1890 je dirigiral prvič v Inomostu. Kasneje je bil koncertni vodja Glasbene Matice v Ljubljani, kapelnik na Ljudski operi in v dvorni cerkvi na Dunaju, kapelnik Narodnega gledališča v Ljubljani ter 16 let kapelnik vojaških godb na Dunaju, v Budimpešti, Pragi in zadnji dve leti v Ljubljani. Dr. Čerin se je od mladosti posvetil glasbi, je prvi Slovenec, ki je bil na dunajski univerzi na filozofski fakulteti promoviran za doktorja muzikologije, ter deluje kot pevovodja in kapelnik že nad 30 let. O priliki svojega ljubileja je priredil, dne 18. nov. v veliki dvorani hotela Union velik simfonični koncert na korist fonda muzike dravske divizije.

△ Skladatelj Viktor Parma se je stalno naselil v Mariboru. 30. nov. je v tamošnjem gledališču dirigiral svojo opereto »Caričine Amaconke«.

△ Pri pokojnem orglarskem mojstru Iv. Milavcu izučeni orglar Franc Jenko, ki je zadnje čase prav spretno popravljaj orgle po več cerkvah na Kranjskem, se je pridružil ivrdki Kacin v Gorici. Sporoča, da se v Italiji lažje izvršujejo orglarska dela, ker je na razpolago ves potreben kakršnikoli material.

△ Češki virtuoz Stan. Ondříček se je po 13 letnem bivanju v Rusiji vrnil v domovino. V Rusiji je deloval kot profesor glasbe na konservatorijih v Tiflisu, Višinevu in Jaroslavu.

△ Cerkvenoglasbeni skladatelj Msgr. Ignacij Mitterer, stolni kapltular v Brixenu, je obhajal pred kratkim svojo sedemdesetletnico. Še na mnoga leta!

△ Glasbeniki v Ljubljani so sklenili pridružiti se celokupnemu združenju jugoslovanskih glasbenikov v Beogradu.

• Ob koncu leta.

Vsem sotrudnikom „Cerkvenega Glasbenika“ o tej priliki iskrena zahvala za pomoč pri listu tekom leta 1920. Bog Vam povrni, kar storite za naše sicer skromno, a pomembno glasilo. Ostanite listu zvesti tudi v prihodnjem letu!

Tudi naročnike, ki jih je itak majhno število, prosimo: Ostanite nam ravnotako zvesti in pridobivajte našemu listu še novih naročnikov!

Časi se žal še niso vrnili, ko bi bilo mogoče tako postreči kot pred vojno. Vendar bomo storili, kar bo mogoče, da bo list vsaj redno na vsaka dva meseca in v sedanjem obsegu izhajal.

Vsled še vedno rastočih cen v tiskarni smo primorani povišati naročnino za l. 1921 na 30 K, za dijake na 20 K. Prosimo za čimprejšnjo poravnavo naročnine, event. tudi za zaostalo.

Vesele božične praznike in srečno novo leto vošči vsem

Uredništvo in upravništvo „Cerkvenega Glasbenika“.

Organistovsko mesto

je izpraznjeno na Brdu pri Lukovici. Nastop z novim letom.

Današnji številki je priložena glasbena priloga: Božična, zl. Gregor Rihar, preuredil in instrumentiral St. Premrl; Božična, zl. Stanko Premrl.

Naslovno stran in kazalo k letniku 1920 bomo priložili prvi številki letnika 1921.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**

Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

